

poslední aktualizace:

12. 5. 2026

Český obranný průmysl a evropské přezbrojení

Evropa je po ruské invazi na Ukrajinu a po rostoucích pochybnostech o budoucí míře zapojení amerického bezpečnostního deštníku v úplně jiné situaci než ještě před několika lety. Evropská komise proto v první polovině roku 2025 **představila** bílou knihu Readiness 2030, plán ReArm Europe a úvěrový nástroj SAFE (Security Action for Europe). Má jít o rámec, který může během několika let uvolnit až 800 miliard eur obranných investic, z toho samotný SAFE nabízí až 150 miliard eur ve formě dlouhodobých půjček na společné nákupy a posílení výroby.

Nejde přitom jen o „více peněz na armádu“. Rada EU i Komise opakovaně říkají, že Evropu brzdí také pomalé povolovací procesy, složitá pravidla pro přeshraniční transfery, přebujelý reporting a roztržitěná poptávka. I proto **vznikl** balík Defence Readiness Omnibus, který má odstranit překážky v zadávání zakázek, povolování, reportingu a přeshraniční spolupráci a přestavit

evropský právní rámec z „mírového provozu“ na mnohem rychlejší a pružnější režim.

Tlak je vidět i na číslech. **Podle** Evropské obranné agentury měla obranná vydání členských států EU v roce 2025 dosáhnout 381 miliard eur, tedy asi 2,1 % HDP, a investice do obrany se měly přiblížit 130 miliardám eur. To je obrovská tržní příležitost pro výrobce munice, vozidel, radarů, elektroniky i softwaru, a tedy i pro firmy z České republiky.

Balík Defence Readiness Omnibus není jedna drobná novela, ale soubor návrhů, které mají zrychlit prakticky celý obranný cyklus: od povolení nové výroby přes zadání zakázky až po přesun výrobků mezi státy EU. Komise **odhaduje** přímé úspory na 1,2 miliardy eur, z toho 710 milionů eur čistě na administrativě. Jinými slovy, cílem není jen „méně papírů“, ale rychlejší vznik kapacit, které dnes Evropě chybějí.

Jedním z nejdůležitějších je návrh na rychlé povolování obranných projektů. Komise navrhla, aby úřady rozhodovaly o povoleních v zásadě do 60 dnů. Parlamentní materiály k balíku zároveň počítají s kontaktními místy pro žadatele a s tím, že dnešní několikaleté procesy mají být výjimkou, ne normou. Právě to je pro výrobce munice, výbušnin nebo komponent zásadní. V obraně dnes často nerozhoduje poptávka, ale rychlost rozšíření výroby.

Druhá velká změna míří do veřejných zakázek. Evropský parlament i jeho expertní servis popsaly, že Komise chce zvednout práh pro menší dodávky a služby na 900 tisíc eur, uvolnit pravidla pro nákup inovativních technologií vzniklých z výzkumných projektů a usnadnit, aby se zadavatel z jedné země připojil k nákupu, který vypsal jiná. To je důležité hlavně pro menší a střední firmy, které se snáz dostanou do společného evropského tendru, aniž by musely nést celou administrativní zátěž samy.

Třetí oblastí jsou přeshraniční transfery. Komise ve svém pracovním dokumentu připomíná, že širší používání obecných transferových licencí může zkrátit přesuny obranných výrobků v rámci EU na jeden až tři dny, zatímco individuální licence se běžně vyřizují šest až sedm týdnů, často i déle. Pro zemi, jako je Česko, jejíž průmysl je hluboce zapojen do evropských dodavatelských řetězců, je to mimořádně důležité.

A konečně reporting a financování. Návrhy počítají s menší dokumentační zátěží v Evropském obranném fondu (EDF), s jasnějšími pravidly pro obranné investice a s úpravami v chemické a environmentální legislativě, aby se dalo rychleji investovat do výroby a zároveň zůstaly zachovány základní standardy ochrany zdraví a životního prostředí. Z pohledu českých firem je to důležité hlavně proto, že právě administrativní složitost a slabší právní kapacity často rozhodují o tom, kdo se do evropských projektů vůbec přihlásí.

Český obranný a bezpečnostní průmysl má jednu zásadní výhodu. Není to okrajový sektor, který by se teprve musel učit exportovat. Podle českého Ministerstva obrany míří více než 90 % jeho produkce na zahraniční trhy. Česká oficiální strategie zároveň říká, že domácí trh nikdy nemůže být jeho jediným zákazníkem a že stát musí kombinovat podporu domácích kapacit s partnerstvími se spojenci. To je přesně profil, který se do dnešní evropské vlny přezbrojování hodí.

Na konkrétních firmách je vidět, že část českého sektoru už dávno není jen levnou montovnou. Podle Reuters měla na jaře 2025 firma Michala Strnada v souhrnu objednávek za přibližně 11 miliard eur, v roce 2024 jí tržby vyskočily o 131 % a kapacitu výroby dělostřelecké munice NATO ráže 155 mm zvedla na „vyšší stovky tisíc“ kusů ročně. Na začátku roku 2026 pak spustila rekordní obranné IPO v Amsterdamu, které jí mělo otevřít další kapitál pro růst a akvizice. To už není profil klasického subdodavatele, ale firmy, která chce sama určovat tempo růstu. Zároveň je pro podobné firmy důležité vertikálně se integrovat. Největší peníze v evropském přezbrojení nebudou jen ve finálním výrobku, ale i v kontrole nad surovinami, komponenty a servisem, čemuž se české firmy již přizpůsobují.

Další příležitost je v evropských programech pro vývoj a v dlouhodobějších dodavatelských řetězcích. Národní portál Horizont Evropa uvádí, že české subjekty mají v EDF 39 účast ve 31 projektech, a dokonce dvě koordinace. Mezi nejúspěšnější příjemce patří Explosia, STV Group nebo Honeywell. Český rozhlas navíc letos upozornil, že česká firma poprvé vede konsorcium, které z EDF získalo grant 3,3 milionu eur na materiály s multispektrální kamufláží proti dronům. To je přesně směr, v němž se láme rozdíl mezi „výrobce kovu“ a „dodavatelem technologie“.

Významná je i schválená česká účast v SAFE. V dubnu 2026 dostala ČR od Rady EU zelenou na využití až 2,06 miliardy eur z tohoto nástroje pro strategické projekty podporující bezpečnost. Pokud vláda skutečně prosadí to, co má v programovém prohlášení, tedy maximální zapojení domácího průmyslu do akvizic a co nejvyšší účast českých firem na výrobě, údržbě

a servisu, mohou z evropského přezbrojení téct do českých továren nejen exportní, ale i domácí zakázky.

Optimistický příběh ale má i druhou stranu. Sama česká **strategie** podpory zbrojního průmyslu otevřeně říká, že sektor tvoří hlavně malé a střední podniky a že je stále častěji nucen soutěžit s velkými konglomeráty s mnohem silnějším kapitálem, mezinárodními kontakty a státní podporou. Strategie dokonce výslovně upozorňuje, že české firmy bývají tlačeny do partnerství, v nichž vystupují jako subdodavatelé nebo dílčí strategičtí partneři. To je velmi přesný popis dnešního evropského trhu.

Slabina se ukazuje hlavně ve výzkumu a ve schopnosti vést velké evropské projekty. Seznam Zprávy letos **upozornily**, že české firmy sice rostou, ale v evropských obranných fondech zaostávají. Mezi lety 2021 až 2024 získaly podporu desítky projektů s českou účastí, země však stále zaostává nejen za Německem, Francií a Itálií, ale i například za Polskem. Tentýž text s odkazem na data EDA připomíná, že Česko v roce 2024 dávala na obranný výzkum a vývoj asi 0,7 % obranných výdajů. To je pro zemi, která chce mít v evropském přezbrojení vyšší než jen dílčí roli, málo.

Z těchto dat plyne,

že několik největších českých skupin už roli subdodavatele přerůstá, ale značná část sektoru bez silnější domácí poptávky, vyšších výdajů na vývoj a lepšího zapojení do evropských konsorcií zůstane spíše dodavatelem komponent, munice nebo servisních činností než finálních systémů. Takový stav je však pro malý exportní stát spíše normální. Jen je dobré si nepřimalovávat, že samotné evropské miliardy automaticky vytvoří českého „prime contractora“ v kategoriích, kde dnes dominují velké západoevropské skupiny. Tato realita vychází i z oficiálních českých dokumentů a z dat o české účasti v EDF.

Pomoci by mohlo i více peněz pro menší dodavatele. Rada EU **uvádí**, že Evropská investiční banka v roce 2025 rozšířila oprávněnost obranných projektů a v červnu ztrojnásobila zprostředkované financování pro banky poskytující likviditu malým a středním firmám v obranném dodavatelském řetězci na 3 miliardy eur. To je pro český sektor důležité, protože právě kapitál bývá rozdílem mezi firmou, která jen zvládne vyrobit komponent, a firmou, která si troufne na prototyp, certifikaci a vedení konsorcia.

Nová vláda ve svém **programovém prohlášení** používá vůči obraně v zásadě silný jazyk. Slibuje moderní armádu, revizi Koncepce výstavby Armády ČR 2035, maximální využití kapacit národního obranného průmyslu a důsledné zapojení českých firem do všech akvizičních projektů včetně zahraničních nákupů. Současně ale výslovně říká, že výše rozpočtu na obranu se bude odvíjet od „aktuálních potřeb státu a bezpečnostní situace“ a že v případě potřeby přehodnotí investiční priority. Už tady je vidět rozdíl mezi průmyslovou ambicí a rozpočtovou zdrženlivostí.

V praxi je ten rozdíl ještě zřetelnější. V lednu 2026 vláda **mluvila** o obranných výdajích na úrovni 2,07 % HDP, jenže do výpočtu zahrnovala i další položky mimo kapitolu ministerstva obrany. Samotný rozpočet ministerstva obrany byl po nástupu kabinetu Andreje Babiše snížen na 154,8 miliardy korun, tedy asi 1,73 % HDP. Na konci dubna pak český ministr obrany veřejně **připustil**, že NATO zhruba 20 miliard korun na dopravní stavby jako obranné výdaje **neuzná** a že alianční odhad pro letošek míří na 1,78 % HDP.

Politická linka vlády je tedy dvojitá. Na jedné straně premiér Andrej Babiš po dubnovém jednání s Markem Rutte (generální tajemník NATO) **řekl**, že Česko považuje své obranné schopnosti a závazky v NATO za prioritu a udělá vše pro jejich splnění. Na straně druhé však vláda není na cestě k vyšším aliančním cílům a dává přednost jiným výdajům. Pro průmysl je to nepřijemná kombinace. Rétorická podpora je sice silná, ale dlouhodobý investiční signál slabší, než čekaly firmy i spojenci.

Ještě aktuálnější je rozpočtová **debata** z května 2026. Vláda chce zmírnit fiskální pravidla a vyjmout z nich část infrastrukturních výdajů. Jedním z tlaků, které kabinet uvádí, jsou i rostoucí bezpečnostní a obranné náklady. I to ukazuje, že obrana je pro novou vládu současně prioritou i problémem. Politicky ji nemůže ignorovat, ale fiskálně ji zatím nechce financovat tempem, které by odpovídalo novým aliančním očekáváním.

Závazky vůči NATO už dnes nejsou jen o starém cíli 2 % HDP. Na summitu v Haagu v červnu 2025 se spojenci **zavázali** směřovat do roku 2035 k 5 % HDP ročně, z toho nejméně 3,5 % na jadrové obranné výdaje a až 1,5 % na související bezpečnostní a obranně relevantní investice. Zároveň mají státy posílat každoroční národní plány s věrohodnou cestou k tomuto cíli.

Stejně důležité je ale to, na co se peníze mají **použít**. NATO po členských státech nechce jen vyšší účetní číslo, ale plnění nových „cílových schopností“: více sil, lepší protivzdušnou a protiraketovou obranu, logistiku, dlouhodobé prostředky, velké pozemní formace, **odolnější** dodavatelské řetězce a rychlejší průmyslovou výrobu. Aktualizovaný Defence Production Action Plan navíc výslovně počítá s agregací poptávky, dlouhodobými objednávkami a jasnějšími signály průmyslu. Pro české podniky je to zásadní. Pokud budou schopny dodat standardizované a interoperabilní výrobky, neprodají jen „domů“, ale do aliančního prostoru.

Česko navíc nemá vůči NATO jen finanční závazek. Podle **aliance** dnes čeští vojáci slouží ve Forward Land Forces na Slovensku, v Lotyšsku a Litvě, v KFOR i v misích Air Policing. NATO rovněž opakovaně chválí českou muniční iniciativu pro Ukrajinu, přes níž se podařilo dodat přes tři miliony kusů velkorážní munice, z toho 1,5 milionu jen v roce 2024. To je důležité i pro průmysl. Alianční závazky nejsou abstraktní diplomacie, ale konkrétní tlak na munici, mobilitu, protivzdušnou obranu, servis a průmyslové kapacity.

Celkový závěr je proto poměrně jasný. Český obranný průmysl na evropském přezbrojení vydělat může a část největších firem na něm už vydělává velmi výrazně. Aby ale nevyrostal jen jako subdodavatel pro větší evropské či americké integrátory, potřebuje čtyři věci zároveň: předvídatelné domácí zakázky, větší investice do výzkumu a vývoje, lepší využívání evropských nástrojů typu EDF a SAFE a dlouhodobé sladění české rozpočtové politiky s tím, co po nás chce NATO. Bez toho bude mít Česko silné továrny, ale slabší vyjednávací pozici. S tím naopak může část českých firem postoupit z role dodavatelů dílů do role spoluautorů evropského přezbrojení.